

Grunneiere og andre adressater etter liste

Saksbehandler, innvalgstelefon

Eldfrid Engen, 32266809

Vedtak om vern - verneplan for Tyrifjorden - økologisk kompensasjon for Ringeriksbanen og E16

Kongen i statsråd har i dag vedtatt vern av et stort, nytt naturreservat i Tyrifjorden og Storelva. Verneområdet er 11 191 dekar og ligger i Ringerike og Hole kommuner. Det meste av det nye reservatet har vært foreslått gjennom verneplan for Tyrifjorden. Vernet omfatter også 709 dekar som er kompensasjon for tap av naturmangfold ved utbygging av Ringeriksbanen og ny E16.

Våtmarkene i og rundt Tyrifjorden har store naturverdier og et rikt biologisk mangfold. Deltaområdet til elvene Storelva og Sogna, og det meandrerende elvepartiet av Storelva med flere kroksjøer og flomdammer, er internasjonalt verdifullt både som naturtype og som leveområde for truede plante- og fuglearter.

I statsråd i dag ble det vedtatt vern et stort våtmarksområde i Ringerike og Hole kommuner. Det er vernet som naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 34, jf. § 37.

Denne kunngjøringen sendes til berørte grunneiere, samt til aktuelle etater og organisasjoner. Grunneiere får tilsendt vernekart og forskrift. Fylkesmannen vil kunngjøre vedtaket i lokalavis. Klima- og miljødepartementet sørger for kunngjøring i Norsk Lovtidende, og de sender også vedtaket til tinglysning på de respektive gnr/bnr.

Du kan lese mer om vernevedtaket på Fylkesmannens hjemmeside www.fylkesmannen.no/oslo-og-viken/ under Nyheter Miljø og klima. Her finner du alle dokumenter i saken inkludert vernekart og verneforskrift. Se også informasjon på Klima- og miljødepartementets hjemmeside www.kld.dep.no under «Siste nytt». Verneforskriften vil bli lagt ut på www.lovdata.no. Grensene for naturreservatet vil om kort tid kunne sees på www.naturbase.no. Der er det mulig å zoome seg inn for å se grensene i detalj. Ta kontakt med Fylkesmannen ved ønske om å få tilsendt vernekartet eller mer detaljerte kart på papir eller på e-post.

Kommunene bes merke seg verneforskrift og kart, slik at det kan tas hensyn til verneområdet i den løpende arealplanleggingen.

Ulike verneplaner

Fylkesmannen i Buskerud fikk i 2007 i oppdrag å utarbeide en verneplan for våtmarksområder i Tyrifjorden og nærliggende områder. Verneplan for Tyrifjorden ble sendt på høring til grunneiere og andre høringsparter i 2011, og Nordre Tyrifjorden og Storelva naturreservat var ett av flere områder som ble foreslått vernet. I juni 2018 ble de andre forslagene i denne verneplanen vedtatt, men dette naturreservatet ble satt på vent fordi det kom i konflikt med plan for Ringeriksbanen og ny E16.

Da traseen for Ringeriksbanen/E16 ble bestemt, ble det klart at grensa for Synneren naturreservat må endres, og at vei og jernbane ville krysse Storelva gjennom det foreslåtte Nordre Tyrifjorden og Storelva naturreservat. 709 dekar av det nye reservatet er vernet som økologisk kompensasjon for tap av naturmangfold ved utbygging av vei og bane. Denne verneplanen var på høring i 2018.

Dagens vernevedtak omfatter et totalareal på 11 191 dekar, hvorav ca. 2 618 dekar er landareal. Det nye reservat omfatter både tidligere vernet areal og nytt verneareal fra ulike verneprosesser.

- Ca. 709 dekar er foreslått som kompensasjon for tap av naturmangfold ved utbygging av Ringeriksbanen/E16
- Ca. 7 271 dekar er foreslått gjennom verneplan for Tyrifjorden
- Ca. 3 211 dekar er tidligere vernet

De fem tidligere reservatene Lamyra, Juveren, Synneren, Averøya og Karlsrudtangen inngår i det nye verneområdet. Samtidig med dette vernevedtaket oppheves vedtak av 21. mars 1975 om fredning av Lamyra naturreservat i Hole og Ringerike kommuner, og vedtak av 28. juni 1985 om fredning av Juveren, Synneren og Karlsrudtangen naturreservater i Ringerike kommune, og Averøya naturreservat i Hole og Ringerike kommuner.

Hva vernevedtaket betyr

Formålet med fredningen er å ta vare på et område med et rikt biologisk mangfold knyttet til våtmark. I naturreservatet er alt plante- og dyreliv fredet, og områdene er fredet mot alle inngrep som kan endre naturmiljøet, slik som nybygg eller anleggsarbeid, utfylling, drenering, hogst og andre tekniske inngrep.

Vi vil spesielt gjøre oppmerksom på noen av bestemmelsene.

- Friluftsliv. Vanlig friluftsliv er tillatt, inkludert sanking av bær og matsopp og jakt på hjortedyr og fiske i samsvar med gjeldende lovverk. Unntaket er på Sandtangøyene utenfor Onsakervika der det er ferdselsforbud i hekketiden fra og med 15. april til og med 31. juli. Forbudet omfatter de ytre øyene og en sone på 50 meter rundt. Denne sonen er avmerket på vernekartet, og det vil bli satt opp informasjonsskilt.
- Ferdsel med motorbåt. Det er tillatt å ferdes med motorbåt i naturreservatet med unntak av ved Karlsrudtangen og i kroksjøene og evjene langs Storelva. Disse områdene er avmerket som sone A på vernekartet. Her er bruk av motorbåt bare tillatt for grunneiere og andre med

eksisterende brygge eller båtfeste. Ved Karlsrudtangen er gjennomfart med båt på Sogna tillatt. Korteste vei skal benyttes, og største tillatte hastighet er 5 knop. Bruk av modellbåter, modellfly og droner er forbudt i sone A.

- Arrangementer. Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er ikke tillatt uten tillatelse fra Fylkesmannen.
- Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier eller anlegg er generelt tillatt. Nybygg, utvidelse eller ombygging er ikke tillatt. Motorferdsel er tillatt på eksisterende bilveier.
- Landbruk. Grensa for reservatene går noen steder langs kanten av dyrka mark. Her er den satt 3 meter fra jordekant, slik at vernet ikke skal være til hinder for en rasjonell jordbruksdrift. Beite er tillatt. Eventuell vegetasjonsrydding og oppsett av gjerde for etablering av beite må ha tillatelse fra Fylkesmannen.

Det er verneforskriften som gir regler for bruken, og det henvises til denne for nærmere informasjon om restriksjonene. Om ikke annet er nevnt gjelder annet loververk som for eksempel viltloven, lakse- og innlandsfiskeoven og motorferdselloven.

Erstatning for vernevedtak

Det følger av naturmangfoldloven § 50 første ledd at eier eller rettighetshaver i eiendom som helt eller delvis blir vernet, har rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når vernet medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk.

Vilkår for erstatning er at en igangværende bruk på eiendommen forhindres eller vanskeliggjøres på grunn av de restriksjoner som følger av vernevedtaket, og at dette fører til et økonomisk tap. Som igangværende bruk regnes den bruk som faktisk foregår på vernetidspunktet, i motsetning til bruk som har opphørt eller som ikke har kommet i gang.

For bruk av eiendommen som krever offentlig tillatelse, anses bruken som igangværende dersom offentlig godkjennelse forelå da oppstart av arbeidet med vern ble kunngjort.

Krav om erstatning må sendes Fylkesmannen innen fire måneder fra vernevedtaket, jf. naturmangfoldloven § 51. Fylkesmannen oversender eventuelle erstatningskrav til Miljødirektoratet for videre behandling.

Det følger av naturmangfoldloven § 51 at staten skal gi tilbud om erstatning senest ett år etter at vernevedtaket ble truffet. Det er en målsetting at de fleste erstatningssakene skal løses gjennom avtale. Dersom et eventuelt tilbud om erstatning ikke aksepteres kan det senest seks måneder etter at tilbud blir gitt, settes frem krav om at staten begjærer rettslig skjønn for fastsetting av erstatning. I forbindelse med et eventuelt skjønn vil staten dekke nødvendige kostnader til juridisk bistand, jf. skjønnsprosessloven § 42. Normalt vil det også bli akseptert å dekke nødvendige kostnader til juridisk bistand ved forhandlinger om erstatning. Dersom det er flere grunneiere innenfor samme verneområde som har krevd erstatning, kan det stilles krav om at disse samler seg om en felles advokat. Eventuell erstatning etter naturmangfoldloven utbetales som et engangsbeløp.

Oppsyn og forvaltning

Statens Naturoppsyn har ansvar for oppsyn og kontroll, skilting, praktisk skjøtsel og informasjon. De vil sette ut verneområdeskilt ved naturlige innfallsporter til verneområdene, som langs stier eller veier. Vi vil be jordskifteretten om å merke grensa for reservatet i terrenget.

Det vil bli utarbeidet en forvaltningsplan med mer konkret beskrivelse av skjøtsel og forvaltning. Dette arbeidet ble påbegynt i 2012, men ble stilt i bero i påvente av vernevedtak. Nå når hele verneplanen er vedtatt kan dette arbeidet tas opp igjen. Forslag til forvaltningsplan vil bli sendt på høring til alle grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner.

Miljødirektoratet vil straks etter vernevedtaket delegere forvaltningsmyndigheten til Fylkesmannen i Oslo og Viken. Ta kontakt med Fylkesmannen dersom dere har spørsmål knyttet til vernevedtaket eller forvaltningen. Forespørsler kan rettes til Eldfrid Engen, tlf. 32266809, e-post fmblueen@fylkesmannen.no eller Lina Sannes Eskerud, tlf. 32266818, e-post fmblue@fylkesmannen.no.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Eldfrid Engen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg til grunneierne:

- 1 Adresseliste
- 2 Vernekart
- 3 Verneforskrift

Kopi til:

Miljødirektoratet
Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16

PB 5672 Torgarden 7485 TRONDHEIM